

На измаку године открића

ПОЛИТИКА 25.децембар 1999.године

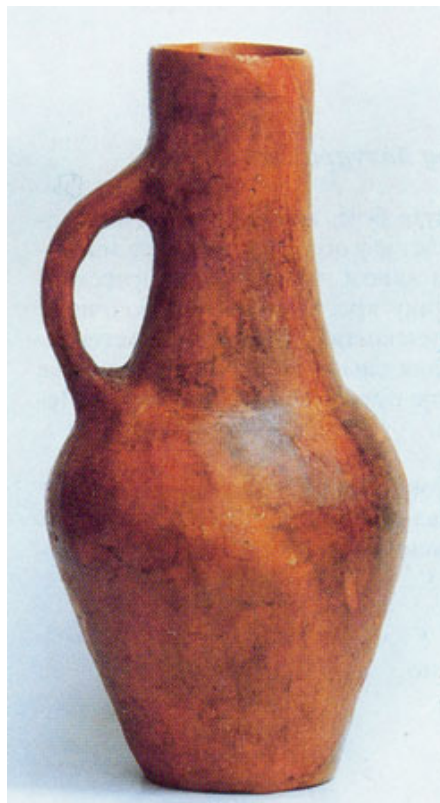

Пехар - Беловоде (око 7000 г.п.н.е.)

БИКОВИ СА ИЗВОРА

Римска вила крај Лајковца, праисторијско налазиште Хисар у околини Лесковца и насеље млађег каменог доба у Беловодама три су од свега пет локалитета у Србији на којима су археолози ове године истраживали

Протеклу археолошку годину, последњу у овом веку, сигурно су обележили откриће великог келтског утврђења на највишем врху планине Јухор у Поморављу и наставак ископавања на Шаркамену, палати римског цара Максимиана Даје крај Неготина. Кривица што су археолози овога лета радили мање него икад делом је до протутњалог рата, а делом до већ пословично финансијског таворења науке и културе. Истраживало се на још свега три локалитета у Србији.

Керамичка посуда - Беловоде

Стручњаци Републичког завода за заштиту споменика културе Србије, у сарадњи са Археолошким институтом у Београду и Заводом за заштиту споменика културе града Београда, спровели су тромесечно ископавање једне римске виле откривене у близини Лајковца. Реч је о грађевини са више просторија, већ утврђеним и ископаним подним грејањем и површином од хиљаду две стотине квадратних метара.

Вила под пругом

У непосредном окружењу овог објекта, чије је порекло везано за IV век наше ере и време Константина Великог, археолози су открили и једно меморијално здање са основом у облику крста. На источној и западној страни меморије подигнуте су апсиде, на северној једна четвороугаона просторија, а улаз је на јужној страни. Зидане виле и меморије обављено је прилично алкаво, али, како напомињу стручњаци, такав начин грејања је типичан за време о коме је реч.

Пошто је преко виле прешла пруга Београд-Лајковац, локалитет је затечен у сасвим разрушеном стању. Заштитна ископавања су изведена захваљујући разумевању руководиоца Рударског басена „Колубара” и њиховој жељи да се сачува део културне баштине, напомиње Часлав Јордовић, археолог саветник Републичког завода за заштиту споменика културе.

Археолошки налази са локалитета Беловоде

Археолошки институт у Београду и Народни музеј у Лесковцу организовали су у септембру ископавања на праисторијском локалитету Хисар крај Лесковца. Утврђено је да се на том месту, од XIV до X века пре наше ере налазило насеље брњичке културне групе. Откривена су четири слоја или фазе чијом би анализом вероватно могао да се реконструише целокупан развој ове заједнице.

Културна прожимања

Поменути налази говоре о десетак различитих типова керамичких посуда, као и о постојању тесне везе између носилаца брњичке културне групе и заједница које су насељавале остале делове Поморавља, Подунавља, северну Грчку и нека острва. Добијени резултати су побудили велико занимање археолога, па ће се ископавања наставити и у следећој години, каже Милорад Стојић, стручњак Археолошког института у Београду.

Аскос - ритуална посуда (око 7000 г.п.н.е.)

На локалитету Беловоде, названом по истоименом извору у селу Велико Лаоле крај Петровца на Млави, месту које се пре две године прославило налазом занимљивих зооморфних фигурина, и овог лета су ископавали археолози Народног музеја из Београда и Народног музеја из Пожаревца.

Четири керамичке фигуре бика са наглашено представљеним полним органима настале су у периоду између 4500. и 3800. године старе ере и сведоче о својеврсном култу плодности.

Археолошки налаз из Беловода

Ово насеље млађег каменог доба археолозима је занимљиво пре свега као центар прераде руде бакра, а његови остаци су доказ да је простор централног Балкана још пре шест и по хиљада година био жариште културног и технолошког развоја Европе, објашњава Душан Шљивар, кустос Народног музеја у Београду, и наглашава да су истраживања на Беловодама највише помогли Министарство културе Републике Србије и општина Петровац на Млави.

Део налаза са овог локалитета је обрађен и објављен у стручним часописима широм Европе.

Светлана Марковић-Штрбац